

Rozsudek Soudního dvora (devátého senátu) ze dne 12. prosince 2024 (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Juzgado de Primera Instancia n° 8 de Donostia – San Sebastián – Španělsko) – NB v. Kutxabank SA

(Věc C-300/23 ⁽¹⁾, Kutxabank)

(„Řízení o předběžné otázce – Ochrana spotřebitelů – Směrnice 93/13/EHS – Zneužívající ujednání ve spotřebitelských smlouvách – Smlouva o hypotečním úvěru – Ujednání o pohyblivé úrokové sazbě – Referenční index založený na ročních celkových skutečných sazbách (RPSN) pro hypoteční úvěry poskytované spořitelny – Oficiální index stanovený zveřejněným správním aktem – Údaje obsažené v preambuli uvedeného aktu – Přezkum týkající se požadavku transparentnosti – Posouzení zneužívající povahy – Zásada efektivity“)

(C/2025/692)

Jednací jazyk: španělština

Předkládající soud

Juzgado de Primera Instancia n° 8 de Donostia – San Sebastián

Účastníci původního řízení

Žalobce: NB

Žalovaná: Kutxabank SA

Za přítomnosti: Ministerio Fiscal

Výrok

- 1) Článek 4 odst. 2 a článek 5 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách

musí být vykládány v tom smyslu, že

požadavek transparentnosti vyplývající z uvedených ustanovení je dodržen při uzavření smlouvy o hypotečním úvěru, pokud jde o ujednání uvedené smlouvy, které stanoví pravidelnou úpravu úrokové sazby v závislosti na hodnotě oficiálního indexu zavedeného správním aktem, který obsahuje jeho definici, pouze z toho důvodu, že uvedený akt, jakož i předchozí hodnoty dotyčného indexu byly zveřejněny v úředním věstníku dotyčného členského státu, aniž poskytovatel úvěru musel sám spotřebitele informovat o definici tohoto indexu a o jeho předchozím vývoji, i když daný index z důvodu způsobu svého výpočtu neodpovídá sazbě úroku z úvěru, ale roční celkové skutečné sazbě (RPSN), jsou-li tyto informace z důvodu svého zveřejnění pro průměrného spotřebitele dostatečně přístupné díky údajům, které mu za tímto účelem poskytl uvedený poskytovatel úvěru. Pokud takové údaje chybí, přísluší poskytovateli úvěru, aby přímo poskytl úplnou definici tohoto indexu, jakož i veškeré relevantní informace, zejména ohledně případného upozornění vydaného orgánem, který tento index zavedl, pokud jde o jeho zvláštnosti a jejich důsledky, které lze považovat za významné pro to, aby spotřebitel mohl správně posoudit ekonomické důsledky uzavření smlouvy o hypotečním úvěru, která je mu nabídnuta. V každém případě přísluší poskytovateli úvěru poskytnout spotřebiteli veškeré informace, jejichž poskytnutí ukládá vnitrostátní právní úprava platná k okamžiku uzavření smlouvy.

- 2) Článek 3 odst. 1 směrnice 93/13

musí být vykládán v tom smyslu, že

pro posouzení případné zneužívající povahy ujednání smlouvy o hypotečním úvěru s pohyblivou úrokovou sazbou, které stanoví pravidelnou úpravu úrokové sazby v závislosti na hodnotě oficiálního indexu, je relevantní skutečnost, že toto ujednání činí prostý přímý odkaz na tento index, zatímco z údajů uvedených ve správním aktu, který tento index zavedl, vyplývá, že z důvodu zvláštností plynoucích ze způsobu jeho výpočtu je pro uvedení roční celkové skutečné sazby (RPSN) dotyčné transakce do souladu s tržní RPSN nutné uplatnit zápornou marži, pokud poskytovatel úvěru o těchto údajích spotřebitele neinformoval a uvedené údaje nebyly pro průměrného spotřebitele dostatečně přístupné.

⁽¹⁾ Úř. věst. C, C/2023/1121.

3) Článek 3 odst. 1 směrnice 93/13

musí být vykládán v tom smyslu, že

v případě, že ujednání, které stanoví pravidelnou úpravu úrokové sazby smlouvy o hypotečním úvěru, odkazuje na referenční index stanovený na základě ročních celkových skutečných sazeb RPSN použitelných na smlouvy zohledněné pro účely výpočtu po sobě jdoucích hodnot uvedeného indexu, skutečnost, že uvedené RPSN obsahují prvky vyplývající z ujednání, jejichž zneužívající povaha byla později konstatována, neznamená, že ujednání o úpravě úrokové sazby dotčené smlouvy musí být považováno za zneužívající, a tudíž vůči spotřebiteli nevymahatelné.

4) Článek 3 odst. 1 směrnice 93/13

musí být vykládán v tom smyslu, že

domněnka poctivosti poskytovatele úvěru není dána v případě, že ujednání, které stanoví pravidelnou úpravu úrokové sazby smlouvy o hypotečním úvěru, vychází z referenčního indexu, a to pouze z toho důvodu, že se jedná o oficiální index vypracovaný správním orgánem a používaný orgánem veřejné správy. Posouzení případné zneužívající povahy takového ujednání musí být provedeno v závislosti na okolnostech projednávané věci, s přihlédnutím zejména k nedodržení požadavku transparentnosti a na základě srovnání způsobu výpočtu sazby běžných úroků stanoveného tímto ujednáním a skutečnou výši této sazby, která z něj vyplývá, s běžně používanými způsoby výpočtu a mimo jiné s úrokovými sazbami používanými na trhu k okamžiku uzavření dotčené úvěrové smlouvy pro úvěr ve srovnatelné výši a době trvání, jaké vyplývají z dané úvěrové smlouvy.

5) Článek 3 odst. 1 směrnice 93/13

musí být vykládán v tom smyslu, že

pro posouzení případné zneužívající povahy ujednání smlouvy o hypotečním úvěru s pohyblivou sazbou, které stanoví pravidelnou úpravu úrokové sazby v závislosti na hodnotě určitého referenčního indexu, je relevantní srovnat způsob výpočtu sazby běžných úroků stanovený v tomto ujednání a z něj vyplývající skutečnou výši této sazby s obvyklými způsoby výpočtu, a zejména s úrokovými sazbami uplatňovanými na trhu ke dni uzavření této smlouvy pro úvěr ve srovnatelné výši a době trvání, které vyplývají z dané úvěrové smlouvy. Další aspekty způsobu výpočtu smluvní úrokové sazby nebo referenčního indexu mohou být relevantní, pokud mohou způsobit nerovnováhu v neprospěch spotřebitele.

6) Článek 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13

musí být vykládány v tom smyslu, že

v případě, že smlouva o hypotečním úvěru s pohyblivou sazbou v zásadě nemůže nadále trvat bez ujednání, které stanoví pravidelnou úpravu úrokové sazby v závislosti na hodnotě určitého referenčního indexu, jehož zneužívající povaha byla konstatována, avšak zrušení této smlouvy jako celku by vystavilo spotřebitele zvláště nepříznivým důsledkům, nebrání uvedená ustanovení tomu, aby vnitrostátní soud nahradil toto ujednání dispozitivním ustanovením vnitrostátního práva, pokud má uvedená dispozitivní ustanovení stejný dosah jako ujednání, které má nahradit. Uvedený soud naproti tomu nemůže změnit toto ujednání tak, že by do něj doplnil prvek, který by mohl napravit nerovnováhu, kterou ujednání obsahuje v neprospěch spotřebitele.

7) Článek 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13

musí být vykládány v tom smyslu, že

v případě, že smlouva o hypotečním úvěru nemůže nadále trvat bez ujednání, jehož zneužívající povaha byla konstatována, brání uvedená ustanovení použití ustanovení vnitrostátního práva, podle kterého má poskytovatel úvěru nárok na vrácení celé částky úvěru navýšené o úroky vypočítané podle zákonné sazby ode dne, kdy byla tato částka dána spotřebiteli k dispozici.